# انواع فنوتیک و واج و تأثیر آن در معنا

شاگرد: فرمودید: تفاوت «مرج» و «مزج» به راء و زاء است؟

استاد: تفاوت «مرج» با «مزج» در راء و زاء است و در هر دو هم یک جور اختلاط هست. اما اینکه اختلاف هایشان چیست، مربوط به تفاوت راء و زاء است. نه اینکه به وادیای بروند که از هم منعزل شوند و دو جور معنا شوند. این اصل عرض من است.

شاگرد: یعنی میفرمایید وقتی نقطه، روی راء میآید، تفاوت میکند؟

استاد: خیر؛ نقطه در کتابت است. حرکت، در زبان یک حرف مصوت است. اما نقطه، فقط تعیینکنندهی آن نماد یک حرف است. مثلاً این سین است نه شین. نقطه دارد نماد را تعیین میکند. به خلاف حرکت. حرکت خودش صوتی است که حرف است و میآید معنای طبعی شین را رنگ آمیزی میکند. گفتیم: شین یک معنا دارد؛ شَ، شِ، شُ، شا، شو، شی، شش مصوت روشن است. نزدیک بیست و پنج - شش مصوت داریم. الآن در بخش مصوتها، در رفرنسها بروید، میبینید. کتابی بود که ما مباحثه کردیم. کتاب خوبی هم بود. آن وقتی که مباحثه کردیم، ترجمهی فارسی آن را داشتیم. بعداً هم عربی آن در دستها آمد: [illegible] ابراهیم انیس. دکتر ابراهیم انیس از مصریهایی است که شاید همراه با عبدالواحد وافی بود؛ هر دو در مصر معاصر بودند. اما به گمانم کارهایی که دکتر ابراهیم انیس کرده است، از نظر وزن، خیلی جلوتر از دیگری است. من لیاقت قضاوت برای اساتید این فن را ندارم، اما ذهنیت خودم را عرض میکنم. جناب صبحی صالح که [illegible] از همه دوستر میبرد. این کتاب الاصوات اللغویهی دکتر ابراهیم انیس، از همهی این مصوتها بهخوبی بحث میکند. تفاوتهای آنها را بیان میکند. در ذهن مخاطب خودش زمینهای، را فراهم میکند تا سراغ صوتشناسی برود. فنوتیک را مبنایی و در بستر واقعی آن صوتهایی که خدای متعال به حنجرهی بشر داده، بررسی میکند. اینها اهمیت بالایی دارد. یعنی اینطور نیست که بعداً بگوییم اصول القرائة هیچ! کسی که در آنجا انس گرفت، میگوید تا حالا «کانَ فی ضلال مبین»! یعنی اینکه میگفتیم اصول القرائات هیچ و تنها ادای محض و خالص! درحالیکه اینطور نیست. در مباحثهی تفسیر به ترکیب قرائت «ورش» استناد کردم؛ در آیهی شریفهی «أَنَآ آتيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ»[1] بود. «أَنَا ءَاتِيكَ» ای «أَنَآ آتيكَ» که در قرائت «ورش» بود. در اینجا تفاوت هست یا نیست؟ معنایی که «أَنَآ آتيكَ» نسبت به «أَنَا ءَاتِيكَ» افاده میکند، تفاوت میکند. خود مستمع قرائت، میفهمد که دو جور شد. گویندهای که آنطور میگوید با گویندهای که اینطور میگوید، تفاوت دارند. امروز در کلاسها میگویند: افعال گفتاری. فعل گفتاری. گویا انواع اصول قرائات، فعلهای گفتاری متفاوتی را افاده میکند. گویندهی میتواند این کار را بکند. اینها دم و دستگاهی است. هر چه بیشتر میرود، آدم بهصورت بهآوار آنها را میبیند.

مرحوم آقای مصطفوی در «مزج» فرمودهاند:

> «و التحقيق أنّ الأصل الواحد في المادة: هو خلط و تداخل أجزاء لا يتمايز كل منها عن الآخر كما في المائعات، و الخلط أعم»[2].

---

[1]. النمل، آیه ۳۹.

[2]. علامه مصطفوی، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، ج 11، ص 92.

---

بازبینی #3
ایجاد شده 29 ژانویه 2024 13:26:07 توسط ... .
به روزرسانی شده 11 فوریه 2024 08:27:53 توسط ... .